

issn 1386-1481

VITTEPRAETJE

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Vereniging

HERDEREWICH

maart 2015

19e jaargang nr. 1

VITTEPRAETJE

Kwartaalblad van de Oudheidkundige Vereniging

HERDEREWICH

Postbus 210
3840 AE Harderwijk

Email: redactie@herderewich.nl
Web: www.herderewich.nl
Bank: NL93 INGB 0003 0361 92

Inhoudsopgave

Van de voorzitter	2
De vereniging bedankt.....	4
Een nieuwe hoofdredacteur	6
Prikbord	7
Agenda	8
De Hanzestad Harderwijk (14).....	10
Visserijberichten 1890 (17).....	18
De Winterkoning in Harderwijk	22
Van alles wat ver-EEUW-igd (63)	24
Harderwikers en/of Hierders (60)	32
Familienamen in Nunspeet.....	38
Aanvulling Anna Sophia Buser	41
Bestuur, Werkgroepen, Vrijwilligers.....	42

Van de voorzitter

Mijn eerste jaar zit er bijna op. Vorig jaar april koos u mij tot voorzitter en in het afgelopen jaar heb ik heel wat mensen leren kennen. Wat is Herderewich een leuke vereniging! Wat is er veel te beleven, wat wordt er ook veel gedaan! Dat besef je niet, als je geen actief, betrokken lid bent. Ik bezocht wel eens een lezing, ik kreeg het Vittepraetje, maar dat was het. Nu ik meer tijd heb en dus wat actiever mee kan doen, ervaar ik dat er veel te genieten valt.

Ik zoek naar verbinding. Om die reden houden we op 7 april een **interactieve ledenvergadering**, waar het niet alleen gaat over het jaarverslag en de begroting, maar die ook gekenmerkt wordt door: “elkaar ontmoeten”, “kennis delen”, elkaar “iets vertellen”. De werkgroepen kunnen zich presenteren en ik nodig u, leden, van harte uit om deelgenoot te worden van verhalen van anderen. Misschien hebt u zelf iets te vertellen of te laten zien? Bestel dan een tafeltje, zodat u het kunt uitstallen (mail@mattymoggre.nl) Kom en ontmoet elkaar rondom de historie van Hierden en Harderwijk en ga met elkaar in gesprek!

Met het bestuur zoek ik ook naar verbinding buiten de vereniging met andere cultureel-historische organisaties. Het leuke is dat die wens ook bij hen leeft. Zoals:

* **Het Stadsmuseum.** Ons bestuur heeft een plezierig gesprek gehad met het bestuur van het Stadsmuseum. We kunnen elkaar versterken. Daar gaan we op in zetten. Dat heeft al geresulteerd in enkele lezingen in het Stadsmuseum. Helaas is de tuinzaal wat te klein voor het aantal bezoekers. Dat kan zo niet meer, helaas.

* **Het Rondeel.** Ik had een kennismakingsgesprek met de voorzitter, Jan Visser en ook Jan wil graag samenwerken.

* **De Botterstichting.** Ik had een gesprek met Rob Spierenburg, de voorzitter en hij nodigde ons uit op hun nieuwjaarsreceptie. In zijn openingswoord sprak hij over “het jaar van de verbinding” en heette Herderewich van harte welkom en hoopte, dat er tussen Herderewich en De Botterstichting een goed contact gaat ontstaan. Rob maakte bekend dat er ook verbinding gelegd is tussen de organisatie van de Visserijdagen en de Aaltjesdagen en dat beide festiviteiten nu samen gaan.

* **Platform Historisch Harderwijk.** Het bestuur van Herderewich heeft aansluiting gezocht, omdat het bestuur ervan overtuigd is, dat samenwerking belangrijk is. We hopen op een constructief partnerschap.

* **De Stadsgidsen.** Ook met de voorzitter van deze organisatie heb ik een kennismakingsgesprek gehad. De Stadsgidsen zijn al medehuuders van de Vischpoort, dat is ook een vorm van samen doen.

* **De Oudheidkundige Vereniging Ermeloo.** Onlangs was het bestuur van de Oudheidkundige Vereniging Ermeloo bij ons op bezoek. En we spraken af dat we in ieder geval onze lezingen op elkaars activiteitenagenda plaatsen. We zullen hun data opnemen in onze agenda's op de website en in het Vittepraetje en zij zullen dat ook met onze activiteiten doen. Zie voor hun activiteiten onze website. Onze leden zijn welkom in Ermelo en omgekeerd is dat ook het geval.

Dat Herderewich de Vischpoort als honk mag beheren, is geweldig. Bent u er wel eens in geweest? Kom gewoon es kijken, we houden er, speciaal voor de leden, **open dag op zaterdag 21 maart van 10.00 u tot 15.00 u.** Iedereen is welkom, bekijk het gebouw, drink een kopje koffie en ontmoet elkaar!

Ik hoop u te mogen ontmoeten op de ledenvergadering van 7 april.

Tot ziens!

Matty Moggré

De vereniging bedankt...

Jan van Wageningen, voor ruim 10 jaar coördinatie van de verspreiding van het Vittepraetje en het afleveren van de magazines bij de wijkposten! Elk kwartaal stond hij weer klaar. Jan heeft gezegd dat hij als wijkpost de Vittepraetjes nog blijft rondbrengen. Fijn, dat hij dat nog wil blijven doen! En Wim Buitenhuis wordt de nieuwe coördinator!

Barend Schipper, voor het gedurende ruim 7 jaar beheren, inrichten en verzorgen van de Vischpoort! Barend doet nu een stapje terug, maar ook hij blijft betrokken en wil speciale taken nog blijven doen! Karel Kok neemt dit over, bijgestaan door Willem Petersen

Karel Uittien, voor het interim vormgeven van het Vittepraetje! Toen er geen opmaker en vormgever meer was voor het Vittepraetje bood hij zich aan. Dank je wel voor jouw tomeloze inzet. Ook Karel zullen we nog veel tegenkomen in het Vittepraetje. Chayah Godschalk is de nieuwe hoofdredacteur.

Lammert Postma, o.a. voor het rondbrengen van het Vittepraetje, maar ook voor je andere bijdragen aan Herderewich. Willem Petersen neemt de wijk van Lammert over.

Rob Beute, voor het jarenlang verzamelen en registreren van informatie over de gevels van vooral historische gebouwen! De historische gevels zijn gedocumenteerd. Gevels van nieuwe woningen en gebouwen worden tegenwoordig digitaal opgeslagen. De klus is geklaard, hoewel er incidenteel nog wel eens om een beschrijving gevraagd kan worden.

Joop Kooiman, voor het schrijven van de Kroniek, niet alleen die van 2013 en 2014, maar ook voor al die kronieken van jaren geleden. Joop kent de reden van het schrijven van de Kroniek en daarom is hij er 15 jaar geleden mee begonnen. Op een gegeven moment kon hij het stokje overdragen, maar toen er in 2013 niemand meer beschikbaar leek, heeft hij het stokje weer teruggenomen. Nu zet hij er echt een punt achter.

Er is nog niet definitief een opvolger gevonden. De schrijvers zijn in overleg met de gemeente. In hoeverre stelt de gemeente prijs op een kroniek?

Marlies van der Heijden, voor 7 jaar actieve inzet in het bestuur van Herderewich. Marlies heeft aangegeven te willen stoppen en zal tijdens de ALV afscheid nemen. Toen er geen voorzitter kwam nam Marlies tijdelijk deze functie over. Marlies was o.a. de organisator van de lezingen. Ze vindt het mooi geweest. Deze functie is nog niet ingevuld, we zijn hierover in gesprek met enkele mensen.

Theo van der Heijden (geen familie), voor evenzoveel jaren inzet als bestuurslid van Herderewich. Hij gaat 7 april ook afscheid nemen. Theo was verantwoordelijk voor de boekentafel en hij is ook nog een periode de beheerder van de Vischpoort geweest. Kortom, ook hij heeft veel betekend voor Herderewich. Ook deze functie is nog niet ingevuld.

Jan, Barend, Karel, Rob, Joop, Lammert, Marlies en Theo, dank voor jullie bijdrage aan het verenigingswerk van Herderewich, in welke vorm dan ook. Het ga jullie goed! We rekenen er op jullie nog regelmatig te ontmoeten, in ieder geval op de vrijwilligersavond op vrijdagavond 5 juni 2015!

Onze dank geldt natuurlijk voor alle actieve leden van Herderewich! De leden in de werkgroepen, de wijkposten, de schrijvers van het Vittepraetje, de suppoosten in de Vischpoort! Zonder vrijwilligers was Herderewich ten dode opgeschreven! Dank voor ieders inzet.

Vrijwilligers, komt allen naar de vrijwilligersavond op 5 juni!

Nieuwe leden, welkom!

Mw. J.F. Knol
Mw. C. Godschalk

Een nieuwe hoofdredacteur!

Het bestuur was intensief op zoek naar een nieuwe hoofdredacteur voor het Vittepraetje. Gijsje Verwijs-ten Hove nam waar als hoofdredacteur, ad-interim en Karel Uittien had zich beschikbaar gesteld als redacteur-vormgever, maar hij zei steeds: ik doe het tijdelijk, er moeten nieuwe mensen komen. Mede dank zij Karel en Gijsje kregen wij steeds op tijd een Vittepraetje. Ons zoeken is beloond: Chayah Godschalk-Visser liet zich vinden. Ze zal zich hieronder zelf aan u voorstellen. Karel blijft beschikbaar voor de redactie voor hand- en spandiensten. Hij zorgt voor het jaarverslag en voor de Kroniek. En we zullen zeker nog artikelen van hem lezen. Karel, dank je wel! Met de komst van Chayah is jouw wens vervuld en kan Gijsje weer volledig de eindredactie op zich nemen. Ook Gijsje bedankt voor je werk als hoofdredacteur. De redactie wordt nu gevormd door Chayah Godschalk, Gijsje Verwijs en Piet Stellingwerf.

Chayah stelt zich voor:

Nieuw... dat klopt! Met mijn 25 jaar kom ik net kijken! Al heb ik op het schrijfgebied al veel ervaring opgedaan... mijn eerste boek kwam uit in 2013, ik ben bezig met de studie Journalistiek Schrijven en daarnaast schrijf ik teksten voor bedrijven. En toen kwam de advertentie voor hoofdredacteur voorbij... Eerst dacht ik nog: kan ik dat wel? Toch gereageerd, aangenomen en nu bijna twee maanden later zit ik er helemaal 'in'! Ik heb inmiddels mijn draai gevonden en heb enorm veel plezier in wat ik mag doen. Ik ontmoet veel nieuwe mensen en ik leer zoveel interessants! Hoe meer ik te weten kom over Herderewich en de geschiedenis van Harderwijk en omgeving, hoe enthousiaster ik word om iets voor de vereniging te betekenen. Ik heb er erg veel zin in!

Tot ziens!

Chayah Godschalk

PRIKBORD

Aangeboden: de Vischpoort

De Vischpoort biedt een prachtige gelegenheid voor het vieren van verjaardagen of anderszins. De Vereniging biedt graag iedereen de mogelijkheid om de Vischpoort hiervoor te gebruiken. Voor € 35,- per dagdeel plus € 15,- voor de stookkosten ('s winters). Voor leden geldt: zij kunnen voor € 17,50 per dagdeel gebruik maken van de Vischpoort, plus evt. stookkosten. Mail naar huismeester@herderewich.nl

E-mailadressen

Herderewich wil ook van de digitale post gebruik maken met betrekking tot communiceren. Wilt u op de hoogte blijven van ons nieuws? Stuur een miltje naar ledenadministratie@herderewich.nl

Een oproepje plaatsen? Mail naar redactie@herderewich.nl

Aangeboden: CD met foto's

Het bestuur kreeg van de heer Groen een hele serie foto's en dia's van bekende Harderwijkers en mooie plekjes in Harderwijk en Hierden in de jaren zestig en daarvoor. Karel Uittien heeft ze op CD gezet. Wie graag een CD ontvangt kan deze bij Karel bestellen voor € 2,50 info@uittien.nl

Van de boekenplank:

Augustinus de Vries schreef een boek over David de Gorter, medicus en botanicus, vriend van Linnaeus. De Gorter wordt ook wel de vader van de Nederlandse floristiek genoemd; hij verbleef van 1725-1754 in Harderwijk als hoogleraar aan de Gelderse Academie.

Het boek kost € 19,- en is te vinden in de webshop van uitgeverij Boekenbent, www.boekenbent.com

AGENDA

DATUM	ACTIVITEIT	LOCATIE
Zaterdag 21 maart	Vischpoort open voor leden en belangstellenden	De Vischpoort
Dinsdag 24 maart, 20.00 uur (inloop 19.30 uur)	Lezing “De Essenburgh en zijn bewoners” door Martijn Pijnenburg	Bibliotheek Harderwijk (toegang: gratis)
Dinsdag 7 april, 20.30 uur (inloop 19.00 uur)	Een historische markt; een interactieve ledenvergadering	De Kiekmure, Harderwijk
Zaterdag 18 april	Presentatie Special	Het Stadsmuseum
Dinsdag 21 april	Erfgoedcafé	Het Stadsmuseum
Maandag 27 april	Koningsdag	Vischpoort open
Dinsdag 5 mei	Bevrijdingsdag	Vischpoort open
Zaterdag 9 mei 14.00 uur	Herinneringstocht Evacués 1940	Start Nijkerk 11.00 uur
Vrijdag 29 mei en/of zaterdag 30 mei	Veldnamenfietsstocht o.l.v. Martin van het Loo	Start Vischpoort, een fietstocht van 2 à 2,5 uur, einde Nassaulaan
Vrijdag 12 juni en zaterdag 13 juni	Aaltjesdagen	Vischpoort open

Beschrijving activiteiten

Lezing “De Essenburgh en zijn bewoners”

Martijn Pijnenburg houdt een lezing over de geschiedenis van het landgoed De Essenburgh. Over de rijke én verarmde Harderwijkers, over Amsterdamse koopmannen die hun heil zochten in Klein-Azië, over de allereerste vrouwelijke doctor in de kunstgeschiedenis en over de komst van Rooms-katholieke paters Norbertijnen naar een orthodox-protestantse gemeenschap. Martijn Pijnenburg laat ons horen en zien, wat er zich afspeelde op dat mooie landgoed van Hierden.

Een historische markt; een interactieve ledenvergadering

Er is zoveel kennis en zoveel geschiedenismateriaal bij de leden aanwezig! We nodigen u uit om dat met ons te delen! Op 7 april richten we De Kiekmure in met veel tafels, waarop u Harderwijker historie kunt uitstellen. Vanaf 19.00 u kunt u al dat moois komen bezichtigen, om 20.30 u houden we onze ledenvergadering, met jaaroverzichten en beleidsplannen en na afloop is er natuurlijk ook nog tijd om rond te kijken. Meld u aan bij voorzitter@herderewich.nl

Special 70 jaar bevrijding

Op 18 april 1945 is Harderwijk bevrijd. Herderewich wil aan dat feit aandacht schenken door het uitgeven van een “Special”, een speciaal Vittepraetje. Er wordt nog druk overlegd, hoe wat en waar. Maar we hopen dat de leden rond 18 april een special kunnen ontvangen.

Herinneringstocht Evacués

De samenwerkende oudheidkundige verenigingen organiseren op initiatief van Wim Buitenhuis een herinneringstocht. Deze tocht moet herinneringen oproepen aan het feit dat op 10 mei 1940 duizenden mannen, vrouwen en kinderen uit Barneveld, Hoevelaken en Nijkerk hun huizen moesten verlaten om naar een gekregen adres in Ermelo, Harderwijk en Putten te vluchten. Degenen die dat toen meegemaakt hebben, zullen op 9 mei de tocht opnieuw maken. De start is in Nijkerk, de aankomst, rond 14.00 in Harderwijk, waar het college van B&W het gezelschap zal ontvangen. Houd de website en de krant in de gaten!

De Hanzestad Harderwijk (14)

In dit laatste deel over de Hanze wil ik u meenemen naar het hedendaagse Harderwijk en aan de hand van een wandeling door onze oude stad die plaatsen en dingen laten zien die (mogelijk) herinneren aan de Hanzetijd (ca. 1285 – 1628). Want op de keper beschouwd is er niet veel meer te zien dat echt aan de Hanzetijd herinnert.

We beginnen bij de Plantagekerk en we lopen naar de Smeepoort en stellen ons voor hoe het was om de stad binnen te gaan door één van de drie poorten aan landzijde. De middeleeuwse stad lag als een afgesloten gemeenschap in het haar omringende land. Van welke kant men de stad ook naderde, achter de gracht verrees de muur. En slechts een beperkt aantal poorten verleende toegang. Daarmee is de stad in de middeleeuwen geheel getekend. Het stadsrecht, eens als beloning of tegen betaling door de landheer geschonken, maakte haar los uit het geheel en gaf haar het recht op een eigen bestuur en op eigen rechtspraak. Andere privileges, goedgunstig door de vorst verleend of (vaker) door hem afgedwongen, schonken haar rechten en vrijheden of breidden bestaande voorrechten uit. Zo groeiden er in de 12^e en vooral in de 13^e eeuw – de eeuw der steden genoemd – als het ware staatjes in de staat.

De brug davert onder onze voetstappen en bij het overgaan van het opklapbare gedeelte rammelen de kettingen, waaraan de brug hangt. Dan gaan we onder de poort door en kijken we naar boven. Een scherp gepunt ijzeren valhek hangt dreigend boven onze hoofden. Dit diende als extra beveiliging als de vijand de zware poortdeuren had stuk gerammeid en binnen wilde dringen.

De poorten en muren werden bewaakt door de burgers zelf, die daarvoor bij toerbeurt werden aangewezen of later door het stadsbestuur aangesteld als

poortwachters. In de Kroniek van Harderwijk staat daarover het volgende bericht: "Op 24 november 1519 worden Hansken van Gorckum en Hendrick van Aller, nadat zij zijn geïnstrueerd en beëdigd, aangesteld tot poortwachter". Als 's avonds de poortklok werd geluid, haastte ieder zich stadwaarts, want na poortsluiting kwam er niemand meer in. De sleutels werden in het stadhuis ingeleverd en opgeborgen.

We lopen rechtsaf de Smeepoortenbrink op. Het ademt hier nog naar de Hanzetijd. Hier is echter in de Hanzetijd geen handel gedreven zoals een bekende folder ons wil doen geloven.

We zien hier recht voor ons een voormalige stadsboerderij. In de stad woonden de zogenaamde stadsboeren. Hun boerderij stond vaak op of vlakbij een brink, een onbebouwd stuk grond in de stad, waar men kleinvee (varkens, schapen, geiten en kippen) hield. Het 'grote' vee (koeien en paarden) graasde op de stadsweiden buiten de ommuurde stad. Om toezicht te houden stelde het stadsbestuur

Een boerderijtje in de middeleeuwse stad.

weidemeesters aan. De boeren betaalden hiervoor een vergoeding, maar moesten zelf hun vee naar de stadsweiden brengen. Het zal inmiddels duidelijk zijn waar de naam van de wijk Stadsweiden vandaan komt.

Er zijn in Harderwijk nog enkele stadsboerderijen overgebleven op de Smeepoortenbrink, op het Blokhuis en in de Grote Marktstraat. Ze zijn herkenbaar aan de grote, brede deuren, de vroegere toegang naar de deel.

We lopen door en zien aan de linkerkant een gevelsteen, welke zich bevindt aan de muur van het Stadsmuseum. Over de herkomst van deze gevelsteen tast men in het duister. Ook de maker is onbekend. De steen is in 1981 aangebracht.

De beeltenis laat weinig te raden over: een houten koggeschip voor de kust van een stad (Harderwijk in dit geval?). Wie goed kijkt zou inderdaad met enige fantasie zeggen: Harderwijk. De Grote Kerk en de Hoogbruggepoort staan afgebeeld. De steen is misschien een jaar of zeventig oud en herinnert aan de Hanzetijd.

We lopen de Donkerstraat rechts in en zien een zgn. trapgeveltje op nummer 26 (JD Schoenenmode). Het pand dateert van omstreeks 1452. Het heeft een prachtig plafond. We lopen terug, gaan rechtsaf de Smeepoortstraat in. Dan zien we links het voormalige klooster Claerendal, later Muntgebouw, kazerne en nu appartementencomplex. We lopen naar binnen en gaan er aan de achterzijde uit en komen bij de stadsmuur en de zeebeer. Harderwijk bezit nog veel stadsmuur uit de Hanzetijd. De zeebeer (muur met driekantige opbouw) hield het zeewater gescheiden van het zoete water in de gracht. Overigens is de zeebeer, in de vorm van een driekantig broodje, als Harderwijker specialiteit te verkrijgen.

We gaan door het poortje naar het Blokhuis. We zien de Vanghentoren er naast. Dit Blokhuis liet de graaf van Gelre in 1310 bouwen als zijn verblijf, met de Vanghentoren mogelijk als eigen toegangspoort. We lopen het Blokhuis op en vinden hier weer een voormalige stadsboerderij. Verder lopende zien we links de voormalige kapel van het Fraterhuis. Deze prachtig gerestaureerde kapel herinnert aan de Latijnse school, gesticht in 1441 door de Fraters van de moderne devoot Geert Grote uit Deventer. In 1586 ging het dienst doen als pesthuis.

We lopen door naar het Kerkplein en zien de Grote Kerk. De kerk, toen nog Onze Lieve Vrouwe Kerk genaamd, was de kerk van Harderwijk met, vanaf 1440, een trotse toren van bijna 70 meter hoog en een plat dak. Hierop werd vuur gestookt, dat diende als baken voor de zeelui op de Zuiderzee. In de kooromgang van de Grote Kerk staat een zgn. kapiteinskist. In de middeleeuwen had men nog

geen girotel of internet bankieren, dus moest men het geld baar meenemen op de zeereis. Om te voorkomen dat men er vandoor ging met het geld, ging het mee in een kist met meerdere sloten. De sleutels werden verdeeld en de kist kon alleen maar open gemaakt worden met alle sleutels. De kist getuigt van een bijzondere kwaliteit en moet van een rijke reder of kapitein zijn geweest. Waarschijnlijk staat hij samen met zijn vrouw afgebeeld op de voorzijde, links en rechts van een slot wat geen echt slot is. De sloten bevinden zich op het deksel; het sleutelgat is afgesloten met een plaatje en op de voorkant van de kist bevinden zich een tweetal hendels, die met een soort van hangslot werden afgesloten.

We vervolgen onze wandeling via de Bongerdsteeg naar de Bruggestraat/Hooge Bruggepoort. Hier bevond zich vroeger het herbergkwartier. Daarom is het interessant om de zogenaamde Krijcokelder onder leiding van een gids te bezoeken. Men waart zich eeuwen terug, daar onder de gokhal. Ook werd in de Hanzetijd hier de vis verhandeld. Men had het stapelrecht.

We kijken van hier uit over de voormalige Zuiderzee. Omdat de ondiepte De Harder voor Harderwijk lag was hier een zgn. zeebrug gemaakt, een soort brug op palen ongeveer 100 meter de zee in, zodat de schepen toch gelost konden worden.

We lopen terug de Bruggestraat in en slaan linksaf de Heeraaltszstraat in, één van de oudste straten van Harderwijk (1432). Leuk om te zien hoe er vroeger gebouwd werd, getuige de eerste twee huizen aan de rechterkant.

We gaan door de Heeraaltszstraat naar de Hoogstraat en komen via de Pasenstraat en Schapenhoek op de Vischmarkt met de markante Vischpoort. De Schapenhoek was een plaats waar kleinvee werd verhandeld om mee te nemen aan boord van de (kogge)schepen. Via de Vischpoort werd al in de Hanzetijd handelswaar de stad in- en uitgebracht. Dat de naam Lagebrugpoort lange tijd in zwang was en de naam Vischpoort eigenlijk pas halverwege de zestiende eeuw voorkomt kan er op wijzen dat er op de Vischmarkt niet zozeer vis werd verhandeld. Bekende exportproducten waren o.a.: schapen en ander vee, wol, lakense stoffen, katoenen stoffen, bier, granen en roggebrood, papier, heide en brandhout, eek, vis en visproducten en blauwbessen (seizoensgebonden). De import bestond onder meer uit: granen, zout, vis, vee, huiden voor de looierijen, wol en lompen voor de papiermolens.

Door de Grolsteeg en Vleeshouwersteeg gaat het naar de Broederen (Markt). In de raadzaal van het oude stadhuis bevindt zich boven de schouw een schild, mogelijk een Hanzeschild. Het wapenschild is in het midden horizontaal gedeeld. Dit is echter in strijd met de wetten der heraldiek. Het is verdeeld in een rood en blauw vlak, naar men aanneemt de kleuren van de Hanze. Ik waag dit te betwijfelen, daar de officiële Hanzekleuren wit en rood waren. We lopen via de doorgang van de Markt naar de Hortus en kijken terug naar de gerestaureerde muur van de middeleeuwse kapel van het Minderbroedersklooster. Vervolgens gaan we door het park naar de Linnaeustoren. Dit was een onderdeel van het winterverblijf van de commandeur van het Sint Jansklooster.

Het Sint Catharinaklooster werd waarschijnlijk gesticht door Luytgen van Wijnbergen, dochter van Sywert van Wijnbergen, die woonde op de hoek van de Donkerstraat en de Academiestraat. Het klooster lag op het terrein van het Minderbroedersklooster. De zusters werden ook wel de “Susters achter Sywert” genoemd, omdat ze achter zijn huis woonden. Zij leefden volgens de regels van de derde orde van Sint Franciscus. De heilige Catharina stierf volgens een legende in 306 of 307 onder de Romeinse keizer Maxentius de marteldood. Na de Reformatie werden klooster en kapel gesloten. Waar nu een parkeerplaats is was vroeger de kloostertuin. Deze lag omsloten door het klooster. De muren die nog zichtbaar zijn geven ongeveer aan hoe groot deze tuin geweest is.

De Catharinakapel werd in 1502 in gebruik genomen, zoals de Latijnse tekst 'ANNO:DOMIN:CCC:IIFUDAEST' boven de westelijke ingang aangeeft. De kapel is een van de weinige dubbelkerken in Nederland. Het is een eenbeukige dubbelkapel in laatgotische stijl. Een balkon verdeelt de kapel in een onderkerk met een verlaagd gedeelte en een koorruimte en een bovenkerk. De bovenkapel was voor de zusters, beneden zaten de "gewone" gelovigen. Van de oorspronkelijke 12 aposteltegels zijn er nog 9 over. Zij werden in 1502 door de bisschop gewijd. De beide grafstenen in het koor behoren bij de graven van geestelijken die aan de kapel verbonden waren. De functies van deze kapel zijn er vele geweest.

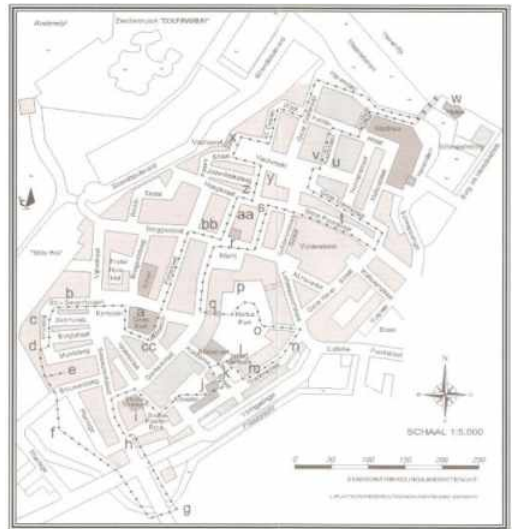
We lopen via het Kloosterplein door de Paradijspoort (vroeger de toegangspoort naar het Sint Catharinaklooster; de naam van dit poortje werd reeds in 1593 genoemd) naar de Smeepoortenbrink en terug naar het beginpunt, de Smeepoort.

Een aantal (opmerkelijke) zaken betreffende de Hanzestad Harderwijk:

1. De Oudheidkundige Vereniging Herderewich voert als embleem het stadszegel met de kogge en het verenigingsblad draagt de naam "Vittepraetje".
2. In de wijk Stadweiden zijn een aantal straten vernoemd naar zaken, die betrekking hebben op de Hanzetijd in Harderwijk.
3. In sommige steden ligt de hoofdmarkt op de plaats van de brink van de prestedelijke nederzetting waaruit de stad is voortgekomen. Dit is ook het geval in Harderwijk.

4. Aan de markt bevond zich, met name bij het stadhuis of in combinatie daarmee het stadswijnhuis. Harderwijk kende dit ook.
5. De jaarmarkten hadden een sterk interregionaal karakter. De stad heeft in de middeleeuwen profijt getrokken van haar gunstige ligging. Niet alleen het scheepvaartverkeer, maar ook het oost-west verkeer over land bracht de nodige bedrijvigheid met zich mee. De oude handelswegen (o.a. Utrecht-Amersfoort- Zwolle) liepen over Harderwijk.
6. Als Harderwijk in 1285 lid is geworden van de Hanze, dan is dat in 2015 730 jaar geleden. Echter in 1280 wordt Harderwijk al genoemd, dan is het dus 735 jaar geleden. Maar waarschijnlijk was Harderwijk al eerder lid.
7. In de Hanzestad Lübeck bevindt zich een schaal uit de middeleeuwen met daarin de namen gegraveerd van toenmalige Hanzesteden. Maar daar staat, heel opmerkelijk, Harderwijk niet bij.
8. Wist u dat er in Nederland nog een plaats is met de naam Harderwijk? Een gehucht onder Hoogwoud (N-H) heet ook zo!! Naar zeggen heeft die locatie de naam gekregen van settlers uit Harderwijk op de Veluwe.
9. In de binnenstad van Groningen bevindt zich de Hardewikerstraat. De straat loopt tussen de Oude Ebbingestraat en de Oude Boteringestraat. Het is een deel van een ring van straten die aan de binnenzijde van de oudste stadsomwalling liggen, die ooit allemaal bekend stonden als *achter de muur*. Vreemd genoeg was de naam Hardewikerstraat toen in gebruik voor wat tegenwoordig de *Rode Weeshuisstraat* is. De huidige Hardewikerstraat kreeg zijn naam in 1874. Voor de naam zijn twee verklaringen: het kan de naam zijn van een Gronings geslacht Herdewikes, Herwiker of Hardewiker of het kan een verwijzing zijn naar de Hanzestad Harderwijk, die tolvrijheid verschafte aan Groninger kooplieden die daar koggeschepen naar Westfalen bevrachtten.

10. Als men nu boven Harderwijk zou vliegen dan is het stratenpatroon nog gelijk aan dat van de Hanzetijd (zie onderstaande plattegronden).

Links: Hanzestad Harderwijk

Rechts: Harderwijk nu

Ten slotte nog iets over bron- en literatuurvermelding. Het was natuurlijk de bedoeling deze te vermelden, maar een tiental of meer bladzijden met alleen bron- en literatuurvermelding zou ons clubblad ontsieren, dus heb ik dat nagelaten. Natuurlijk ben ik in het bezit ervan en als u als lezer daarvan kennis wilt nemen, ben ik bereid deze kennis met u te delen.

Hier eindigt het verhaal over de Hanzestad Harderwijk. Hopelijk heeft u als lezer van dit verhaal genoten en bent u zo weer een stukje geschiedenis van onze stad rijker geworden. Ik ben mij ervan bewust dat ik veel vergeten ben, maar ik hoop ook dat anderen nog aanvullingen gaan geven. Want dat is de enige manier om de (Hanze)geschiedenis van onze stad levend te houden.

Piet Stellingwerf

Visserijberichten 1890 (17)

Een product van de voormalige werkgroep "Visserij" die bestond uit wijlen de heren Geerling Petersen, Henk Schiffmacher, Rinus Herzog en Jan Brands. Zij verzamelden alle visserijberichten uit de kranten van 1846 tot 1969.

18-1-1890 Over het jaar 1889: Door de keurmeesters werden goedgekeurd o.a. 130 partijen Noordzeevis. Afgekeurd 4 tal haring, 800 stuks bot, 25 stuks schol.

1-2-1890 Gemengd nieuws.

Een 4e nota van de chef van het technisch onderzoek - de heer C. Lely - inzake de droogmaking der Zuiderzee heeft het licht gezien. Behandeld wordt de waterverversing in de omliggende provincies.

Er worden conclusies getrokken :

1. De Zuiderzee is van overwegend belang voor de binnenlandse scheepvaart.
2. Afsluiting volgens een lijn Noord-Holland- Wieringen -Friesland geeft geen nadeel voor de scheepvaart.
3. Ook gedeeltelijke droogmaking geeft voor de scheepvaart geen nadeel.

8-3-1890 Tot woensdag luidden de volgende berichten over het vriezend weer :

De Zuiderzee is vol drijfijis en de vaart van stoom- en zeilschepen is gestremd.

Alleen de veerboten tussen Enkhuizen en Stavoren deden nog dienst.

Van Monnikendam was het verkeer met het eiland Marken gestremd; de spieringkloppers liepen tot een half uur afstand van de vaste wal.

De stoomboot Willem III van Amsterdam naar Harlingen was even voorbij

Enkhuizen genoodzaakt terug te keren en daar binnen te lopen. Twee

tjalkschepen lagen daar ook door het ijs ingesloten. Van de haringvissers waren

de netten nog in zee, toen het ijs begon te "lopen". Voor velen zal het verlies aan

vistuig aanzienlijk zijn. De westenwind en de dooi heeft sedert woensdagavond

een gunstige verandering in de toestand ten gevolge gehad.

15-3-1890 Ten overstaan van notaris Van Osselen zal ten verzoeken van de heer Hartog Wolf, op zaterdagen 29 maart en 5 april 1890, telkens des middags 1 uur in het hotel "Ducroix" te Harderwijk bij inzet en bij toeslag worden geveild en verkocht een bokkinghang met erf, staande en liggende aan de Plantage of

Boompjeswal te Harderwijk, bij het kadaster bekend in sectie E onder nummer 1775, groot 2 aren 10 centiareen. In huur bij H.Samson tot 1 augustus.

5-4-1890 De bokkinghang met erf aan de Plantage verkocht aan M.A.Cageling voor fl. 510.-

5-4-1890 Verslag v.d. Vergadering van de Gemeenteraad Harderwijk van 2-4-1890. Ingekomen stukken. 1 d. Adres van de vereniging Schuttevaêr om afschaffing der hier geheven ree-gelden. Wordt z.h.s. besloten zich te verenigen met het hierop door B. en W. ontworpen antwoord, waarin breedvoerig wordt aangetoond, dat op dit ogenblik geen gelegenheid bestaat om in dit verzoek te treden.

12-4-1890 Bekendmaking. Burgemeester en wethouders van Harderwijk brengen nogmaals in herinnering, dat tot tijdelijke bergplaats van puin is bestemd het gat aan het rechter uiteinde van de zeebrug. Het puin moet daarin geborgen worden zover mogelijk als de waterstand toelaat, en mag niet neergeworpen worden in de weg langs het Bruggepad. De Burgemeester en Wethouders voornoemd, Mr. D. van Meurs, De secretaris, De Vidal.

17-4-1890 Heden voormiddag ongeveer 11 uur zag men ver in zee een vaartuig, waarschijnlijk met steen of steenkool geladen, dat de noodvlag gehesen had. Te 12 uur vertrok van hier een vissersschuit, waarin de Commissaris van Politie en de brigadier-rijksveldwacht. Op het ogenblik, dat ons blad zal worden afgedrukt schijnt het vaartuig gezonken te zijn, terwijl alleen de mast boven 't water uitsteekt. De Noordenwind vertraagt de nadering van de tot redding uitgezeilde schuiten, zodat men nog in 't onzekere verkeert aangaande de bemanning. Men verzekert, dat de beide opvarenden reeds gisteren het schip hebben verlaten en Bunschoten bereikt hebben.

19-4-1890 Omtrent het II. zaterdag gezonken vaartuig vernemen wij nader, dat het was de met stro geladen praam van C. Otten, maar van de opvarenden is nog niets bekend geworden.

19-4-1890 De Minister van Marine brengt ter kennis van zeevarenden, dat in de Zuiderzee in de peiling Harderwijk Z.Z.O., op ongeveer 9000 meter een wrak ligt

van een gezonken vaartuig. De ligplaats wordt aangeduid door een wrakton en een wit licht bij nacht.

3-5-1890 Ermelo. Dat in deze gemeente nog personen zijn, die veel van een stukje gerookt pekelvlees houden, blijkt hieruit, dat bij iemand in de nacht van zondag op maandag j.l. ongeveer 400 haringen uit de schoorsteen werden gestolen. Het is te hopen, dat de daders van dit, een hier zo zelden voorkomend geval, spoedig opgespoord worden.

10-5-1890 De voor enige weken in de Zuiderzee gezonken praam is woensdag in de haven gesleept en ligt thans bij de scheepstimmerwerf van de firma Ten Kate.

17-5-1890 Woensdagmorgen is een vissersschuit in de Zuiderzee nabij deze stad gezonken. De beide opvarenden en enig tuig werden gered, en de schuit in de haven gesleept.

17-5-1890 Advertentie. Verkoopig Wrak van een schip.

Ten overstaan van notaris Neeb zal op zaterdag 24 mei 1890 's namiddags om 3 uur ten verzoeken van de heer Burgemeester van Harderwijk achter de scheepstimmerwerf aan de haven om contant geld zonder kosten worden verkocht: het aldaar liggende wrak van het schip "Pietertje" met mast, tuigage, giek, zeil, fok, anker met ketting en enige andere losse goederen.

31-5-1890 De 29ste dezer is in de nabijheid van Marken een jacht omgeslagen, waarop zich 5 heren uit Amsterdam bevonden, waarvan één in de kooi lag. Allen zijn door de Harderwijker visser Willem Petersen gered en door een passerende stoomboot opgenomen.

6-9-1890 Maandag 15 september a.s. hopen Peter Aartsen en echtgenote hun 50-jarige echtvereniging te gedenken. Hun gouden feest zal echter in droeve omstandigheden gevierd worden, daar de beide oude luitjes niets bezitten, en door het armbestuur worden onderhouden. De man is visser van beroep en tracht als walvisser een schamel stuk brood te verdienen, doch heeft geen viswants. Ondergetekenden, van nabij bekend met het gezin, doen een beroep op de harten en beurzen hunner medeburgers. Zij zouden zo gaarne de vlijtige oude man in zijn beroep voorthelpen, en het gezin, waar nu de nood reeds zo dringend is, deze winter althans voor gebrek willen vrijwaren. De vissers hebben

deze zomer zeker wel wat oververdiend om hun medebroeder te helpen en de burgerij van Harderwijk zal zich stellig niet onbetuigd laten om onze pogingen tot onderhoud van dit gezin te steunen. Elke gave voor dit doel zal door ieder der ondertekenaars met blijdschap ontvangen worden, terwijl hun, die de oudjes op hun feestdag persoonlijk willen verrassen, wordt medegegedeeld, dat de woonplaats is op de hoek van de Grote Poortstraat bij Van Burink.
H. ten Kate, wijkpredikant, B. van Burink, E. Karssen, Oosterwijk.
Harderwijk, 5 september 1890

13-9-1890 Door liefhebberijvissers is deze week alhier, bij laag water een kolossale bot gevangen, gemerkt VA, die groot genoeg was om de magen van een paar gezonde viseters te vullen. Zij moet echter, ofschoon gemerkt, niet bijzonder smakelijk geweest zijn. Dit is zeer aannemelijk, daar de grootste vis niet altijd de beste is.

11-10-1890 Van een nabij Bunschoten gezonken en uit elkaar geslagen vaartuig is door één onzer vissers een gedeelte van de achterplecht in zee gevonden en hier in de haven gebracht.

11-10-1890 Bij de hevige noordwestenwind en daarmee gepaard gaande hoge waterstand, heeft het in het voorjaar aangewonnen land in de Hierder Mheen niets geleden. Zulk een zware proef had dit werk tot heden nog niet doorgestaan.

20-12-1890 Ook aan deze zijde der Zuiderzee is er al ijs. Zondag tegen de middag kwamen hier drie heren op de schaatsen uit Baarn en woensdag de heer K. uit Amsterdam met een schipper en een knecht per ijsschuitje. Ze waren ongeveer half tien uit Amsterdam vertrokken, hadden bestendig met tegenwind moeten kampen en laveren en kwamen te half vier hier aan de wal. De schipper en de knecht zijn de volgende dag met dezelfde reisgelegenheid naar de hoofdstad teruggekeerd.

De Winterkoning in Harderwijk

Frederik V, keurvorst van de Palts, werd op 26 augustus 1596 geboren. Hij was de zoon van Frederik IV van de Palts en Louise Juliana van Nassau, de oudste dochter van Willem van Oranje en Charlotte de Bourbon. Frederik was dus een neef van prins Maurits en prins Frederik Hendrik. Frederik V volgde in 1610 zijn vader op als keurvorst van de Palts. In 1618 rebelleerde het protestantse Bohemen tegen de Rooms-katholieke keizer van Oostenrijk, Ferdinand II. Op 26 augustus 1619 werd Frederik V tot koning van Bohemen gekozen. Frederik was een invloedrijk lid van de Protestantse Unie, die door zijn vader was gevormd ter bescherming van het protestantisme in het Duitse keizerrijk. Hij werd op 4 november 1619 als Frederik I gekroond in de Sint-Vituskathedraal in Praag. Kort na zijn kroning lieten zijn bondgenoten in de Unie hem in de steek. Hij regeerde slechts enkele maanden en werd verbannen nadat hij op 8 november 1620 de Slag op de Witte Berg verloren had. Hij kreeg de bijnaam *Winterkoning*, omdat hij slechts één volledige winter koning was geweest. Hij vluchtte met zijn gezin naar de Nederlanden en leefde voor de rest van zijn leven in ballingschap in Den Haag en later in Rhenen.

Zijn woning aan de Kneuterdijk 20-24, de voormalige woning van Johan van Oldenbarneveldt, werd in de volksmond het *Hof van Bohemen* genoemd. De naam van de stadswijk Bohemen herinnert hier nog aan. Hij kocht in Rhenen het Agnietenklooster, liet het afbreken, waarna hij door architect Bartholomeus van Bassen een paleis liet bouwen. Het paleis was gereed in 1630 en stond bekend onder de naam het Kooningshuys; het werd ook wel de Koningshof genoemd. In oktober 1626 vertoefde Frederik met zijn gezelschap in Harderwijk. Zijne Majesteit verbleef in het huis van schepenen Johan Hegeman. Op zondag 1 oktober kwamen de schepenen bijeen om te besluiten de onkosten van de koning (100 daalders) voor hun rekening te nemen. Die zelfde middag werden de schepenen en secretaris met name Coenraedt van Dedem, Ernst Brinck, Jacob Voeth, Wolter van Wijnbergen, Gerhardt Witten, Henri Gansneb, genaamd

Kneuterdijk 20-24

Tengnagel, Oth Schrassert den Olde en Oth Schrassert den Jonge in audiëntie ontvangen. Na de koning en de koningin begroet te hebben werden zij samen met de graaf van Ortenburg en de ambassadeur Nettersel uitgenodigd om het middagmaal met Zijne en Hare Majesteit te nuttigen. Het moet de schepenen goed gesmaakt hebben, want op 7 oktober vereert het stadsbestuur de kok met

drie rijksdaalders. De burgerij kreeg door de komst van de koning drie tonnen bier om te verteren. Gerrit Reijerse kreeg van de stad 4 gulden voor het vervoer van een vracht van de koning naar Amersfoort.

In januari 1629 waren Frederik V en zijn zoon kroonprins Frederik Hendrik op weg van Den Haag naar Amsterdam om daar de schatten van de Zilvervloot met eigen ogen te gaan zien. Frederik Hendrik verdronk bij het oversteken van het Haarlemmermeer. Zijn vader, de koning, bracht het er ternauwernood levend van af. Na het overlijden van Frederik, op 29 november 1632 te Mainz, aan de pest bleef zijn weduwe Elisabeth Stuart tot een jaar voor haar

overlijden in het paleis wonen. Het tweetal had een zeer luxueus leven geleid. Weduwe Elisabeth, die nog bijna 30 jaar in de Nederlanden verbleef bouwde een astronomische schuld op van bijna een miljoen gulden. In 1661 keerde zij terug naar Engeland en overleed een jaar later. De onfortuinlijke hofleveranciers hadden het nakijken.

N.C.R. de Jong

Van alles wat ver-EEUW-igd (63)

De eerste twee nummers van het Overveluwsch Weekblad van januari 1915 ontbreken, dus is het niet meer na te gaan wat daarin geschreven is over de jaarwisseling. Wel wordt in de krant van 13 januari nog bericht over een steekpartij met een zekere N.M. (waarschijnlijk Nikus Mons). Maar er schijnen veel meer ongeregelheden te zijn geweest, want volgens het blad was er een extra krant nodig geweest om alles te beschrijven.

Van iets latere datum is het bericht over een koepel aan de Friese Gracht waar bij een inval door de politie militaire- en burgerkleding wordt aangetroffen. Waarschijnlijk betreft het een poging tot ontvluchting uit het kamp.

De verslagen van de rechtbanken, het kantongerecht in Harderwijk en het arrondissement in Zwolle, vergen vele kolommen in de pers. Zo spelen er bij het kantongerecht o.a. een Hierder schoolkwestie, het vervoer van mest door O. van A., een zaak van Klaas Foppen Roelofzoon tegen de gemeente, eigenlijk de visafslag, en het zonder vergunning herbergen van vreemdelingen.

De schoolkwestie gaat over W.v.d. B. in Hierden, die zijn dochter Aaltje enkele dagen heeft thuis gehouden, waarvoor een boete dreigt. Hij beschuldigt de hoofdonderwijzer van willekeur, want andere kinderen mochten dit wel. Deze kinderen waren echter iets ouder, zo blijkt later, terwijl zijn dochter toen nog 13 jaar moest worden. Als het hoofd van de school hier later over gehoord is, wordt er alsnog een boete uitgedeeld van fl. 1.- of 1 dag hechtenis.

O. van A. (waarschijnlijk Otto van Ark) heeft zich schuldig gemaakt aan vervoer van mest in een lekkende kar, waardoor de weg besproeid is met gier. De “splinternieuwe” agent Van Beekhuizen ziet dit en laat de zaak voorkomen. Daar blijkt dat een bekeuring, uitgeschreven door iemand die geen onbezoldigd rijks- of gemeenteveldwachter 2^e klasse is, vernietigd moet worden, omdat de bevoegdheid ontbreekt om een bekeuring uit te schrijven.

Burgemeester Kempers is gedaagd door de vishandelaar Klaas Foppen Roelofzoon. De zaak gaat slechts over een bedrag van 17 cent dat Foppen ten onrechte aan keurloon betaald heeft. De regels daar worden naar zijn idee niet nageleefd en ze zijn ook niet duidelijk. Op papier zijn B&W verantwoordelijk voor de gang van zaken, maar volgens Foppen (en wel anderen ook) heeft de directeur van de visafslag een te grote vinger in de pap, waarbij willekeur om de hoek komt kijken. Omdat er bij de directeur geen mogelijkheid van verweer is dagvaardt Foppen de burgemeester.

De visser A.F. heeft zijn woning laten keuren voor de overnachting van vreemdelingen (Belgen). De woning werd goedgekeurd en toen zich een echtpaar met een, naar A.F. dacht, geldige vergunning meldde, heeft hij ze onderdak verschaft. Het betrof hier een militair beneden de rang van officier, die een vergunning nodig had, maar het papier dat hij bij zich had bleek iets anders te zijn, in ieder geval geen vergunning. En verder heeft de visser niet binnen 24 uur bij de gemeente aangifte van de overnachting gedaan, dus zou er sprake zijn van een strafbaar feit. Maar omdat de gemeente de voorschriften niet op een behoorlijke wijze heeft gepubliceerd, wordt F. ontslagen van rechtsvervolging. Tegen dit besluit wordt nog weer appèl aangetekend.

Verder lopen er nog twee rechtszaken tegen de gemeente, ten eerste het z.g. Doelenproces en verder het geding van mr. Roozenbroek. Op 21 oktober 1914 heeft de burgemeester een verbod op de levering van alcoholhoudende dranken getekend. Roozenbroek is ervan beschuldigd, naar zijn verklaring ten onrechte, dat hij op zondag 26 oktober in strijd met dit voorschrift heeft gehandeld. Omdat het de tweede overtreding betreft gaat de zaak 8 dagen dicht. De gedupeerde caféhouder doet zijn best dat besluit eerder van tafel te krijgen, maar dat is alleen mogelijk als hij een verklaring tekent dat hij de bewuste avond port en jenever verkocht heeft. Hij heeft nog overwogen te tekenen, om de schade te beperken, maar doet dat uit principe uiteindelijk toch niet. Nu stelt hij burgemeester Kempers aansprakelijk voor de geleden schade, vooreerst een bedrag van fl. 250.-. Zoals uit het raadsverslag van 25 maart blijkt, wordt de burgemeester in deze zaak gevrijwaard. In het volgende kwartaal is de zaak nog vaak onderwerp van gesprek in de raad. De uitslag zal nog enige tijd op zich laten wachten.

De gemeente maakt bekend dat de Paasmarkt van maandag 5 april op de Bleek niet doorgaat i.v.m. "de huidige tijdsomstandigheden". De veemarkt eind maart was ook al geen succes; er waren slechts een paar beesten en er werd niets verhandeld. Eerder had de Sint Catharina Vereniging in verband met de ernstige tijden een grote verloting t.b.v. de kerk uitgesteld, maar dit evenement is nu wel gehouden. De trekkingslijsten liggen ter inzage bij de zaken van J.E. van de Weijer, J.J. Kauerz, H. Frehé en P. Th. Huberts.

Belgische Vluchtelingen.
Voor **nette gehuwde lieden** een
Zit- en Slaapkamer
aangeboden voor **f 25.— per maand.**
Circa één uur gaans buiten Harderwijk,
gelegen aan 't station.
Br. fr. **No. 666**, Bureau v/d blad.

Ingaande 19 januari zijn in Gelderland in staat van beleg de volgende gemeenten: Balgoy, Beuningen, Doornspijk, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Oldebroek, Overasselt en Wijchen. Eind januari komen er Belgische geïnterneerden vanuit Zwolle en Kampen naar het kamp in Harderwijk.

De kazernes worden nu weer bevolkt door Nederlandse militairen. Er is voor fl. 25.- per maand een zit/slaapkamer te huur voor Belgische vluchtelingen, die voldoen aan de definitie: nette gehuwde lieden.

Het plaatselijk steuncomité organiseert een Arbeidsbeurs. Nederlanders kunnen hier hun best doen om werk te vinden. Iemand die personeel vraagt doet dat heel nadrukkelijk met de toevoeging: Nederlandse nationaliteit. Twee Belgische soldaten willen wel lessen in de Franse taal verzorgen.

Twee ernstige Belg. sold.,
een hoogstudent en een leeraar M. O.
bieden zich aan voor het geven van
kosteloze FRANSCHES LESSEN
aan deftige Harderwijksche jongelui.
Men wende zich tot het Bureel van
dit blad.

Een ingezonden brief in de krant meldt dat sommige Belgische vluchtelingen Harderwijk maar niks vinden. Er is geen vermaak, geen degelijk concert van een flink orkest, geen goede komedie. De wenselijkheid hiervan is door de raad lang en breed opgehangen, maar het was slechts "aan de kapstok", zo is de mening van de schrijver. Hijzelf zou er wel geld voor over hebben om hier verandering in te krijgen. Er wordt wel in de Concertzaal een voorstelling door Belgen georganiseerd. Overigens brengen de vluchtelingen wel leven in de

voetbalbrouwerij. Een elftal speelt in het kamp een wedstrijd tegen Quik uit Amersfoort; liefhebbers uit de stad kunnen voor 10 cent getuige zijn van deze sportieve ontmoeting. Monopole van de heer Bilder, één van de drukst bezochte cafés door Hollandse en Belgische soldaten, wordt in januari voor deze personen verboden. Maar volgens een advertentie in de krant van 17 februari is het verbod dan weer opgeheven.

Heropening van het Café Monopole **te HARDERWIJK,** *voor Hollandsche en Belgische militairen.*

Een uitgever uit Leuven plaatst een advertentie dat hij nu kantoor Folkestone in Engeland gevestigd is.

De commandant van het kamp verbiedt de uitgave van een politiek blad; het eerste nummer was al gedrukt.

Advertentiën.

Ondergeteekenden berichten hunne geachte Cliëntèle dat zij wegens de verhoogde meelprijzen genoodzaakt zijn **a.s. Maandag,**

de Broodprijzen te verhoogen,
n.l. alle Kleinbrood
van 2 op 2¹/₂ cent.
Brooden van 10 op 11 cent.
" " 15 op 16 cent.
" " 20 op 22 cent.

Namens alle Bakkers.
A. FIJNVANDRAAT,
Secretaris.

Ondertussen worden zo zoetjesaan diverse zaken duurder. De bakkers gaan hun prijzen noodgedwongen verhogen.

Ook de gasfabriek laat weten dat het licht- en kookgas 1 cent per m³ meer moet gaan kosten.

Voor de functie van hoofdcommies ter secretarie melden zich 7 sollicitanten. Tijdens de jaarvergadering van de Harderwijker Werkliedenvereniging wordt in de plaats van de overleden Willem Prins de heer J. Gehem in het bestuur gekozen. In het bestuur van het Militair

Tehuis worden enkele personen herkozen. De plaats van Ds. H. Mulder zal pas worden ingenomen als de predikantsvacature in de Gereformeerde Kerk vervuld is.

Bij de families Anderson en Van Menk, mejuffrouw Buma en bakker Rouwé worden flinke dienstbodes gevraagd. Dat geldt ook voor mevrouw Manssen, de echtgenote van de gemeentesecretaris; zij vraagt er ook nog een meisje voor halve dagen bij.

Plaatsgenoot dr. S.P. Timmers wordt tot keuringsarts alhier benoemd.

De pas benoemde politieagenten uiten hun ontevredenheid als blijkt dat zij slechts bij uitzondering worden opgeroepen. Zij menen dat er andere beloften gedaan zijn en zij voor de gehele duur van de mobilisatie aangesteld zijn.

Er kan worden ingeschreven voor het legen van de privaten op het kamp. De ingeschreven bedragen variëren van fl. 24.- tot fl. 40.- per week. P. van de Poppe is de laagste inschrijver en aan hem wordt het werk gegund. De gemeente besteedt aan: het slechten van mest- en molshopen. G. uit de Bosch mag het werk aan de molshopen uitvoeren, op drie percelen. Het vierde perceel is voor A. Veldhoen. Voor de mesthopen heeft J.J. Hamstra voor een bedrag van fl. 125.- ingeschreven, maar ook dit werk wordt aan Uit de Bosch gegund, omdat hij het voor 1 gulden minder kan doen. A. Dooiuweerd en G. Aartsen krijgen een tuin aan de Kuipwal in huur voor een bedrag van fl. 20.- per jaar. In de raad komt aan de orde de verkoop van een perceel grond van 2 HA ten westen van de huidige Paasloweg, toen de Knotweg, ook wel Knodweg genoemd. De burgemeester van Nieuwendam wil de grond kopen om er een woonhuis op te bouwen.

Overeenkomstig eerdere besluiten wordt aan de koper 1 HA van de heidegrond aangeboden voor fl. 1000.-. Voor een andere verkoop in dezelfde omgeving is geen meerderheid te vinden omdat de gemeente, volgens de raadsleden, de grond later zelf nog wel eens nodig zou kunnen hebben. Bij het huis van Hamstra aan de Beukenlaan, op de Veldkamp, is hout te koop. Er worden diverse panden in de stad geveild. Notaris Neeb maakt de uitslag bekend.

— Donderdagavond had ten overstaan van notaris Mr. J. F. Neeb de toewijzing plaats van de volgende onroerende goederen :

Voor Jan Boonen c.s.
Een kamp Bouwland bij de Witte-
hagen, staande op f 1560, gemijnd door
de wed. L. Walter voor f 1578.

Voor Jan Hessels Boersma.
Een Huis en E f aan de Israëlistraat,
staande op f 750 liep slag.
Een Schuur aan het Elisabethsteegje,
staande op f 100 werd gemijnd door
P. Klaassen Rz. voor f 176.
Deze beide percelen staande op
f 926, werden gemijnd door G. uit de
Bosch Jr. voor f 1026.

Oproeping,

 Allen, die iets te **vorderen** hebben van — of **verschuldigd zijn aan** — de nalatenschap van wijlen Mej. JOHANNA CORNELIA ANTONIA KLEINTUNTE, gelieven hiervan opgave of betaling te doen ten kantore van Mr. NEEB, Notaris te Harderwijk, **vóór** of op **den 1 Maart 1915.**

De notaris doet ook een oproep in verband met het overlijden van Johanna Cornelia Antonia Kleintunte. Wie nog geld van haar tegoed heeft of aan haar verschuldigd is wordt verzocht zich bij hem te melden. (Zie ook pagina 37)

Een opmerkelijk bericht betreft het inkomen van predikanten bij de Ned. Hervormde Gemeente in

Heerenveen: het salaris gaat van fl. 1600.- naar fl. 1100.-, ruim 30% minder dus. Diakenen in Hierden ontvangen op de jaarlijkse Biddag voor het gewas een gift van fl. 25.-. Op zondag 28 maart is er bevestiging van lidmaten bij de Hervormde Gemeente. De voorzitter en de secretaresse van de Protestantenvbond hebben hun mandaat neergelegd. Een reden hiervoor wordt niet genoemd. Voor uitzending van enige kinderen uit de stad naar een vakantiekolonie wordt gecollecteerd.

De HK 103 van Jan Louw loopt bij een aanvaring schade op en zinkt. Veel Harderwijkse collega's verlenen hulp en slagen erin, na een vruchteloze poging een dag eerder, de boot in de haven te krijgen. Er wordt een actie op touw gezet om de gedupeerde enigszins tegemoet te komen.

— Met toestemming van den Burge-meester heeft bij de ingezetenen dezer gemeente eene lijst gecirculeerd ten einde J. Louw, eenige vergoeding te doen toekomen voor de bekomen schade aan zijn vaartuig.

Een IJmuider trawler wordt opgebracht naar Hamburg, met aan boord onder meer drie bemanningsleden uit Harderwijk. Het schip wordt tamelijk snel weer vrijgegeven.

Het Overveluwsch Weekblad houdt via de de krantenkolommen nog contact met abonnees in den vreemde. De dollar van G. Kraaijenhof in Edgerton is in goede orde ontvangen. Dat geldt ook voor de brief en postwissel à fl. 4.- van mr. H. Bos uit Oranje City, maar de abonnementsprijs is wel fl. 5.-, zo staat in het berichtje. Wellicht stuurt mr. Bos ook nog een bedrag na.

In de Burgerlijke Stand wordt de geboorte op 15 januari gemeld van Wouter, zoon van Antonie Dooijeweerd en Maria Meeboer en van Jennigje, dochter van Gerhardus Wilhelmus Bushoff en Cornelia Elisabethe Goedhart, op 3 februari.

HARDERWIJK.
GETROUWD 3 Maart. Roelof Roelofsen en Geertje Nagelhout.
GEBOREN 1 Maart. Evert, z. van Aalt Brandsen en Jacoñje Hop. — Johannes Marinus, z. van Lambertus Franciscus van Meer en Evertje Foppen — 2. Geesje, d. van Barend Luiting en Willemina Klasina Petersen.
OVERLEDEN 3 Maart. Franciskus Martinus Hermanus van Dijk. 78 jaren, echtgenoot van Gerritje Lubbertsen.

Op 3 maart overlijdt in de leeftijd van 78 jaar Franciskus Martinus Hermanus van Dijk, echtgenoot van Gerritje Lubbertsen. Jan Raaijen, de echtgenoot van Lotje Wegen, is nog maar 49 jaar bij zijn overlijden op 21 januari.

G. Verwijs-ten Hove

Kent u de geheimen van Internet? *OGB Design* wel!

OGB Design maakt websites met een perfecte koppeling tussen techniek en creativiteit. Op beide onderdelen levert OGB Design uitstekende prestaties. OGB Design biedt de ondersteuning die u nodig heeft en waar u om vraagt.

OGB Design

Meerkoetmeen 42

3844 XR Harderwijk

T: (0341) 433 444

F: (0341) 433 555

E: ogb@ogb-design.nl

*Creative
Webdesign*

Kijk ook eens op www.ogb-design.nl

**Bezoek onze website
www.casaverhuurcuracao.nl
en neem vrijblijvend contact met ons op.**

Harderwiekers en/of Hierders (60)

De familie Kleintunte. De naam werd op verschillende manieren geschreven. Niet zo'n grote familie in Harderwijk, maar toch al Harderwijkers vanaf 1757 toen Egbertus met zijn Femmetje trouwde. Een Rooms-Katholieke familie uit Groenlo. Een jongen van deze familie zat bij mij op de Openbare U.L.O-school C aan het Kerkplein. Er was toen nog geen aparte R.K.

school. De familie heeft zich aardig uitgebreid. Ook vroeger werden sommige mensen al wel wat ouder, zoals u kunt zien bij generatie IIIa nr. 5, Johanna Cornelia Antonia. Na haar overlijden stond in de krant een oproep van notaris Neeb vermeld (zie artikel "Van alles wat Ver-EEUW-wigd").

Op de foto: v.l.n.r. Wilhelmina Maria Engelen, onbekende dame, moeder van Engelbertus Gerhardus Klijntunte, Engelbertus Gerhardus Klijntunte. De foto is genomen achter hun woning aan de Stadsdennenweg.

Tenzij anders vermeld zijn doop (ged.) geboorte (geb.), ondertrouw (otr.), trouw (tr.), overlijden (†) en begraven (begr.) te Harderwijk en is de religie R.K.

Generatie I

- I **Egbertus KLEIJNTUNTE**, geb. Groenlo circa 1735, begr. 31-12-1803.
Otr. 9-1-1757, tr. kerk 25-1-1757 (N-H) met **Euphemia (Femmetje) EFFINK**,
ged. Harderwijk op 8-6-1734, begr. 8-2-1802, dr. van Henricus (Evink), wever
(1749) en Helena RENSINK.
Uit dit huwelijk:
 1. Gerardus Egberts **KLIJNTUNTE** (zie IIa).
 2. Joanna Aleijda, ged. 30-1-1759, begr. 25-6-1791.
 3. Henrica, ged. 17-7-1762, begr. 2-2-1764.
 4. Henricus **KLIJNTUNTE** (zie IIb).
 5. Joannes, ged. 16-10-1767 (get.: Gerardus Effink).
 6. Wilhelmus Johannes (zie IIc).
 7. Engelbertus, ged. 27-10-1773, begr. 8-10-1775.
 8. Theodorus (Dirk) (zie II d).
 9. Engelbertus (Albartus) **KLIJNTUNTE** (zie IIe).

Generatie II

IIIa Gerardus **Egberts KLIJNTUNTE**, koopman, ged. 22-9-1757 (get.: Henricus Effink en Joanna Uterwilderink), overl. 21-2-1828.

Otr. 10-10-1784, tr. kerk 24-10-1784 (NH) **Johanna HONDELING**, geb. te Neede op 8-11-1750, overl. 20-2-1830 (aktenr.: 25), dr. van Christiaan HONDELING en Johanna NIEUHUIJS.

Uit dit huwelijk:

1. Henrica, ged. 25-7-1785, overl. 15-3-1856. Tr. 23-6-1815 Johannes Everardus NIJENHUIS, winkelier, ged. te Emmerich (D) op 22-9-1779, overl. 26-8-1845, zn. van Michiel Everardus NIJENHUIS en Wilhelmina STAM.
2. Jacobus Christianus, ged. 25-7-1787, overl. voor 1789.
3. Jacobus Christianus, ged. 6-7-1789 (get.: Joannes Effinck).
4. Johanna Christina, ged. 8-7-1792 (get.: Hendrik Klijntunte), begr. 9-7-1792.
5. Johannes Egbertus (zie IIIa).

IIIb **Henricus KLIJNTUNTE**, wever, ged. 11-1-1765, overl. 24-9-1850.

Otr. (1) 29-4-1796, tr. kerk 15-5-1796 **Alexandrina Willemina REIJGERS**, geb. te Boekholt voor 1776, begr. 1-5-1809.

Tr. (2) 13-5-1814 Johanna OVERMAAT, geb. te Hoog- en Laagkeppel, ged. te Doesburg 12-2-1790, overl. 3-11-1819 (aktenr.: 109), dr. van Jan Willem OVERMAAT en Gerritjen KEMPERS.

Uit het eerste huwelijk:

1. Bernardus Engelbartus Willebrordus **KLEIJNTUNTE**, wever, ged. 9-11-1796 (get.: Engelbertus Rijgers en Euphemia Effink), overl. 1-4-1840.
2. Helena Johanna, ged. 5-12-1797, overl. 17-2-1863.
3. Antonius Johannes Benedictus **KLEINTUNTE** (zie IIIb).

Uit het tweede huwelijk:

4. Johanna Wilmina, geb. 8-3-1815 (aktenr.: 28).
5. Sandrina Wilhelmina **KLEIJNTUNTE**, geb. 3-1-1817 (aktenr.: 2).
6. Euphemia Catharina, geb. 15-4-1819 (aktenr.: 58), overl. 4-7-1820.

IIIc **Wilhelmus Johannes KLEIJNTUNTE**, wever, ged. 25-4-1770 (get.: Stephanus Groot, Anna Sophia Welmans), overl. 4-2-1851.

Otr. 21-5-1802, tr. kerk 13-6-1802 **Judith Elisabeth HENDRIKS**, ged. Aerd (Geld.) 2-1-1762, overl. 29-10-1840 (aktenr.: 109), dr. van Jan HENDRIKS en Johanna RUTTEN.

Uit dit huwelijk:

1. Johanna Maria **KLIJNTUNTE**, dienstmeid, ged. 9-7-1803 (get.: Theodorus Uijenbroek en Johanna Hondeling).

kind uit een relatie met een onbekende man:

Engelbartus Johannes Hendrikus **KLEINTUNTE**, geb. 3-5-1833, overl. 23-12-1928.

Hieruit nageslacht.

Trouwt later (16-9-1846) met Joannes COUCKE, gepens. militair, geb. te Bavickhoven (B) circa 1798, overl. 10-2-1849, zn. van Francisca COUCKE.

2. Egbertus, geb./overl. 18-7-1806.

Ild **Theodorus (Dirk) KLEIJNTUNTE**, wever, ged. 1-7-1775 (get.: Anna Sophia Welman, wed. Sicking), overl. 25-11-1853.

Otr. 18-10-1805, tr. kerk 3-11-1805 **Bernardina RAABEN**, geb. te Aalten 22-1-1779, ged. te Hemden onder Barlo (D) 24-1-1779, overl. 5-3-1847 (aktenr.:42), dr. van Hermannus RABEN en Johanna VEENHUIS.

Uit dit huwelijk:

1. Engelbertus Gerhardus **KLIJNTUNTE** (zie IIIc).

2. Joannes Hermanus Wolfgang **KLIJNTUNTE**, koekbakker, ged. 30-10-1808, overl. 21-10-1834.

3. Gerardus Bernardus, ged. 11-5-1810 (get.: J.W. Rots en Wilhelmina van Rossum), overl. 1-2-1822.

lie **Engelbertus (Albartus) KLIJNTUNTE**, ged. 14-5-1778 (get.: uit naam van Hendrik Effink, Gerrit Hendrik Midden), overl. te Leipzig okt. 1813.

Otr. 13-2-1802, tr. kerk 2-3-1802 **Cornelia van OIJEN**, ged. 22-2-1778, begr. 21-4-1806 dr. van Albertus van OIJEN, vleeshouwer, en Hendrina Henderica BUIJTENHUIJS.

Uit dit huwelijk:

1. Vemia Maria, ged. 29-8-1802 (get.: Maria Baljé uxor Henricus van Oijen).

Tr. 25-5-1824 Cornelis van der ZIJPEN, geb. te Brussel 25-2-1800, zn. van Ferdinand van der ZIJPEN en Albertine PULLEY.

2. Vemia Elisabetha, ged. 18-2-1804 (get.: Judith Hendriksen uxor Wilhelmus Klijntunte).

Generatie III

IIIa **Johannes Egbertus KLIJNTUNTE**, koopman, ged. 5-4-1794 (get.:Henricus Klijntunte en Maria Hondeling), overl. 26-5-1849.

Tr. (1) voor 1827 **Catharina van SCHAIK**, geb. te Breukelen 4-2-1793, overl. 25-2-1828, (aktenr.: 23), dr. van Gerrit van SCHAIK, bleker, en Johanna Berends.

Tr. (2) 5-12-1828 Willemina Joanna NIEUWENHUIS, breidster, geb. te Arnhem 13-2-1806, ged. 13-4-1806, dr. van Johannes Everardus NIEUWENHUIS, winkelier, en Mechtildis MIGCHELSEN.

Uit het eerste huwelijk:

1. Johanna Wilhelmina **KLEIJNTUNTE**, geb. circa 1827.

Uit het tweede huwelijk:

2. Gerharda Mechtilda, dienstbode, geb. 23-2-1829 (aktenr.: 40), overl. 6-2-1901.

3. Johannes Jacobus Henricus, daghuurder, commissionair (1876), geb. 22-6-1830 (aktenr.: 76), overl. 4-2-1876.

4. Hendrika Harmina Petronella, dienstbode, geb. 24-06-1833 (aktenr.: 93), overl. 1-2-1921. Tr. (1) 30-7-1856 Wilhelmus van 't KLOOSTER, schoenmaker, geb. 5-2-1826 (aktenr.: 24), overl. 14-8-1872, zn. van Gerrit van 't KLOOSTER, schoenmaker, en Johanna SANDERS.

Tr. (2) 4-2-1874 Karel Frederik TIMLER, gepensioneerd militair, geb. 17-10-1829 (aktenr.: 145), overl. te Alkmaar? voor 1921, zn. van Friedrich Christoph TIMMLER, kleermaker, en Dorothea Henrietta PARFONRIE.

5. Johanna Cornelia Antonia, dienstmeid, geb. 15-3-1836 (aktenr.: 44), overl. 25-12-1914.

6. Jacobus Cristianus, geb. 10-1-1839 (aktenr.: 6), overl. 25-7-1840.

7. Jacoba Christina, geb. 23-3-1843 (aktenr.: 36).

8. Mechtilda Maria, geb. 18-7-1846 (aktenr.: 94), overl. 31-5-1851.

IIIb **Antonius Johannes Benedictus KLEINTUNTE**, wever, ged. 21-3-1804 (get.: R.D. Copenhaegen, Pastor en Johanna Hondeling), overl. 22-6-1871.

Tr. 06-11-1850 Reijntjen JANSEN, werkvrouw, geb. 8-6-1827 (aktenr.: 67), overl. 14-12-1911, dr. van Evert JANSEN, daghuurder, en Lamberdina BRUMMELKAMP.

Uit dit huwelijk:

1. Dina, geb. 12-12-1846 (aktenr.: 145).

2. Hendrik **KLIJNTUNTE**, geb. 16-3-1851 (aktenr.: 50), overl. 29-11-1863.
3. Bernardus, geb. 1-3-1853 (aktenr.: 35), overl. 9-5-1853.
4. Bernardus, geb. 30-3-1854 (aktenr.: 60).
5. Antonius Johannes **KLIJNTUNTE**, geb. 23-12-1856, overl. 27-11-1917.
6. Sandrina Helena **KLIJNTUNTE**, geb. 24-1-1860 (aktenr.: 15), overl. 31-1-1872 .
7. Theodora Lucia Maria **KLIJNTUNTE**, geb. 15-8-1863, overl. 7-9-1863.
8. Leendert Johannes **KLIJNTUNTE** (zie IVa).

- IIIc **Engelbertus Gerhardus KLIJNTUNTE**, bakker, arbeider, daghuurder, ged. 18-8-1806 (get.: Gerhardus Klijntunte), overl. 22-2-1887.
- Tr. 29-11-1836 **Johanna Maria Hendrika BRANDERHORST**, geb. te Hengelo (Geld.) 25-3-1814, overl. 25-2-1885 (aktenr.: 39), dr. van Harmanus BRANDERHORST, koopman, en Berendina Engelbarta Reindina BLEUMINK.
- Uit dit huwelijk:
1. Regina Elisabeth Maria, geb. 20-12-1836 (aktenr.: 176).
 2. Johanna Judith, dienstmeid, geb. 18-6-1838 (aktenr.: 108) (gezindte: Ned.Herv.), overl. 13-12-1872.
 3. Theodorus Barnardus, geb. 20-9-1840 (aktenr.: 98).
 4. Hendrika Jacoba, geb. 19-1-1843 (aktenr.: 8), overl. 8-2-1844.
 5. Levenloze dochter, geb. 19-1-1843, overl. 19-1-1843.
 6. Johannes Antonius, geb. 7-12-1844 (aktenr.: 156).
 7. Marinus Joannes (zie IVb).
 8. Hendrika Petronella, geb. 28-12-1849 (aktenr.: 139), overl. 22-1-1851.
 9. Petrus Bernardus, geb. 10-8-1852 (aktenr.: 123), overl. 28-5-1860.

Generatie IV

- Iva **Leendert Johannes KLIJNTUNTE**, werkman te Utrecht, geb. 15-8-1863 (aktenr.: 132), overl. te Utrecht 1-1-1924.
- Tr. (1) 28-1-1885 **Wilhelmina Maria van BENTUM**, geb. te Utrecht 10-11-1856, overl. 4-8-1889 (aktenr.: 1276), dv Willem van Bentum en Sophia van Rijn.
- Tr. (2) Utrecht 14-10-1891 **Wilhelmina Catharina LINDNER**, geb. te Utrecht 24-5-1868, dv Johannes Wilhelmus Lindner en Maria van Vegt.

Uit het eerste huwelijk:

1. Regina Sophia, geb. te Utrecht 8-8-1885.
2. Anna Hendrika, geb. te Utrecht mei 1889, overl. 17-7-1889.

Ivb **Marinus Joannes KLIJNTUNTE**, schoenmaker, geb. 11-3-1847 (aktenr.: 22), overl. 27-7-1927.

Tr. 12-10-1876 **Johanna Francisca BONNET**, geb. 24-4-1851 (aktenr.: 63), overl. 11-5-1926 (aktenr.: 45), dr. van Johannes BONNET, wever, en Johanna Maria HEMING, dienstmeid.

Uit dit huwelijk:

1. Levenloze zoon, geb. 15-3-1878, overl. 15-3-1878.
2. Engelbartus Gerhardus, geb. 11-2-1879 (aktenr.: 31), overl. 20-10-1885.
3. Johannes, geb. 9-6-1880 (aktenr.: 109), overl. 2-9-1880.
4. Johannes, geb. 20-12-1881 (aktenr.: 195), overl. 9-5-1912.
5. Johanna Maria Hendrika, geb. 25-6-1885, overl. 13-8-1932.
6. Engelbertus Gerhardus (zie V).
7. Antonius Johannes, geb. 5-3-1890 (aktenr.: 46), overl. 14-10-1891.
8. Wilhelmina Petronella, geb. 28-6-1891 (aktenr.: 123).
9. Maria Hendrika Martina, geb. 22-3-1894 (aktenr.: 68), overl. 15-5-1895.

Generatie V

V **Engelbertus Gerhardus KLIJNTUNTE**, likeurstoker, geb. 12-9-1887 (aktenr.: 167). Begraven 26-1-1968.

Tr. te Leusden 29-9-1926 **Wilhelmina Maria ENGELLEN**, geb. te Leusden 26-5-1892, overl. 8-9-1943 (aktenr.: 115), dr. van Cornelis ENGELLEN en Antje BERKIEN.

Uit dit huwelijk:

1. Levenloze dochter, geb. 2-0-1927, overl. 2-9-1927.
2. Marinus Joannes, geb. 6-10-1928.
3. Cornelis Engelbertus, geb. 20-9-1931.
4. Johanna Francisca (Cisca), geb. 1-3-1933.
5. Gerardus Antonius (Gerard), geb. 17-7-1934.

R. Uittien-Jacobs

Familienamen in Nunspeet

en een zweempje jeugdsentiment

Mijn vrouw en ik werden beiden geboren in een stadje onder de rook van Amsterdam en in die stad gingen we ook naar de middelbare school. In 1956 kreeg ik een benoeming aan het CCNV te Harderwijk en van het bevoegd gezag moest ik in die stad ook wonen. Ik zal niet beweren dat die verandering van woonplaats een cultuurschok teweegbracht, maar al een paar dagen nadat de cursus begonnen was, hoorde ik dat de autochtone bevolking op het gebied van de gesproken taal wel wat afweek van wat ik gewend was, het zogenaamde ABN. Zo hoorde ik de conciërge tegen een jongen zeggen die ongeoorloofd absent was geweest: “Je KUNNEN wel denken dat het hier een Cineac is waar je maar IN- en UITLOPEN”, waarbij hij de beginletter van Cineac uitsprak als “TSJ”.

Al weer bijna vier decennia geleden verhuisden we naar Nunspeet en wat me na verloop van enige tijd vooral opviel was, dat er in Nunspeet zoveel mensen met dezelfde achternaam wonen. En dan biedt de databank van de Nederlands Familienamenbank je de getallen. De bronnen voor deze verzameling van ruim 320.000 achternamen zijn de volkstelling van 1947 en het bestand van de Gemeentelijke Basisadministratie van september 2007. Voor dit artikel tje wees het Meertens Instituut me de weg naar de databank.

Grofweg is het aantal Nederlanders in de periode 1947 tot 2007 met ruim 70% toegenomen, maar bij de hieronder vermelde namen is het wel wat anders: de meeste komen in 2007 ongeveer twee keer zo vaak voor als in 1947, het aantal Polinders daarentegen neemt dan met ruim 300 % toe: en wel van 111 tot 464!

De achternamen waarover het in dit artikel tje gaat zijn Rekers, Pap, Bouw, Hup, Frens, Bonestroo en Polinder. Ik neem de namen een voor een nader onder de loep en begin bij de meisjesnaam van mijn moeder (MANNA CHRISTINA).

REKERS

In 2007 zijn er 986 Nederlanders met die naam, van wie er maar liefst 105 in Nunspeet wonen. In heel Nederland is er dan geen enkele gemeente met meer inwoners die zo heten. Merkwaardig is dat bij een groot aantal van de hieronder te behandelen namen er ook in de om Nunspeet liggend gemeenten veel

mensen zijn met diezelfde naam, maar dat gaat in dit geval niet op. Relatief veelvuldig komt hij elders in Nederland wèl voor, namelijk langs onze oostgrens: in de gemeenten Dinkelland en Almelo samen 113 keer. Opmerkelijk is, dat in die streek het aantal rooms-katholieken vrij groot is, zeker vergeleken met dat op de Veluwe. Of de Rekersen daar zich in hoge mate tot de ene of de andere religie rekenen, is me niet bekend. Een onderzoekje daarnaar leverde geen resultaat op. Een eventuele uitkomst daarvan zou in dit verband trouwens niet relevant zijn. Helaas geven de gegevens van 1947 alleen aantallen per provincie, niet per gemeente, maar ook toen kwam de naam voornamelijk in het oostelijk deel van het land voor: in Gelderland 106 en in Overijssel 245 keer op een totaal van 544.

PAP

Deze naam wordt anno 2007 in Nunspeet gedragen door 126 personen (van in het totaal 556 mensen in Nederland met die naam) en hij komt wel degelijk in de ons omringende gemeenten voor. Men vindt hem vooral langs de voormalige Zuiderzee: we beperken ons maar tot dat deel van de kuststreek van Ermelo tot Kampen: 289 stuks, met als pièce de résistance Nunspeet, op de voet gevolgd door Oldebroek met 45 vertegenwoordigers. Voor 1947 wordt een aantal van 253 genoemd met als voornaamste verspreidingsgebied Gelderland.

BOUW

De meest voorkomende van deze zeven namen; in 2007 maar liefst 2278 maal in heel Nederland, waarvan in Nunspeet 266. Trouwens, ook Barneveld, Ede en Nijkerk blazen hun partij mee met respectievelijk 185, 132 en 182 keer. In de strook langs de Randmeren komt de naam wel voor, maar frequenter in de Gelderse vallei. Ook in 1947 vindt men deze naam het meest in Gelderland, met de provincie Utrecht als goede tweede (respectievelijk 563 en 102).

HUP

In Elburg vindt men de meeste personen die Hup heten, althans naar de gegevens van 2007. Nunspeet staat dan op een derde plaats na Kampen. De naam komt overigens niet bijzonder vaak voor in ons land: in het peiljaar 2007 slechts 487 maal, waarvan in Elburg 84 en Nunspeet 62. Ook in 1947 was de naam voornamelijk voorbehouden aan inwoners van onze provincie: iets meer dan 42% van de 244, op afstand gevolgd door Overijssel met 61 personen.

FRENS

Nederland telt in 2007 slechts 265 personen met deze naam, waarvan nota bene 107 in Nunspeet en verder in het gebied dat o.a. Apeldoorn met twintig en Barneveld met zeven personen omvat. Ook bij de volkstelling woont meer dan de helft van deze naamdragers in onze provincie: 58 van de 111. Een vrij groot aantal vindt men dan in Amsterdam : 36 op een totaal aantal van 39 in de hele provincie Noord-Holland.

BONESTROO

Deze naam mag ons dan wel heel vertrouwd in de oren klinken, maar landelijk staat hij redelijk laag in de frequentielijst met anno 2007 slechts een totaal van 450 mensen, waarvan er dan weer wel 120 in Nunspeet wonen, 37 in Harderwijk, 29 in Elburg en 34 in Barneveld. Buiten Gelderland vindt men hem nauwelijks. Dat is helemaal het geval in 1947, want dan wonen van de 191 naamdragers er 174 in onze provincie, de resterende zeventien in de diaspora.

POLINDER

Deze naam komt in 2007 haast evenveel voor als de vorige, namelijk 464 keer. In Nunspeet wonen er dan 177 en in Elburg 125. Deze naamdragers vinden we voornamelijk in het gebied tussen Amersfoort en Kampen. Ook ten tijde van de volkstelling telt Gelderland er veel; 111 van de in totaal 115 mensen met die naam.

G. Willemsen

Aanvulling Anna Sophia Buser

Ons lid de heer O. Schutte stuurde mij een foto van zijn grootouders Willem Schutte en Ottolina de Vries, die in 1930 op vakantie waren in Vierhouten. Op de foto ziet u in het midden mevrouw Ottolina de Vries en naast haar de heer en mevrouw Molenaar-Buser, eigenaren van de "Mallejan".

Bron: Stichting Schutte-Appeldoorn

N.C.R. de Jong

BESTUUR

Voorzitter:	Matty Moggré	voorzitter@herderewich.nl	0341-417460
Secretaris:	Jan E. Mons	secretaris@herderewich.nl	0341-420420
Penningmeester:	Karel Kok	penningmeester@herderewich.nl	0341-427195
Leden:	Theo van der Heijden		0341-420971
	Marlies v.d. Heijden-Staats		0341-563531
	Martijn Pijnenburg		06-15679919
	vacature		
Huismeester	Karel Kok	huismeester@herderewich.nl	0341-427195

WERKGROEPEN

Archeologie:	Henk Hovenkamp (graven) Martijn Beumer	archeologie@herderewich.nl	06-53352537
Commissie Naamgeving:	Niek de Jong		0341-421342
Monumenten Commissie:	Piet Stellingwerf		0341-552342
Genealogie:	R. Uittien-Jacobs (voorzitter) G. Verwijs-ten Hove C. Bruinink-Visser S.M. Jacobs-Zuurveld E. Numan-Bouwman Mevr. W.C. Melius Dhr. T. Hop Karel Chr. Uittien Coos Bleumink	genealogie@herderewich.nl	0341-414431
Hierden:	Evert Jacobs Alie van de Poppe Hans Timmer	hierden@herderewich.nl	0341-451589
Ledenadministratie:	Ben Schuchard	ledenadministratie@herderewich.nl	
Ornamenten Kunstwacht:	Karel Uittien (foto's) Niek de Jong (tekst) Coos Bleumink (operator)		0341-414431
Redactie Vittepraetje:	C. Godschalk (hoofdredacteur) G. Verwijs-ten Hove (eindredacteur) P. Stellingwerf (redacteur)	redactie@herderewich.nl	0341-420693 0341-552342
Webmaster:	Otto Büttner (OGB Design)	webmaster@herderewich.nl	0341-433444

**VERSPREIDING
VITTEPRAETJE**

Hoofdverspreider I	W. Buitenhuis	Bleek 56	0341-412735
Hoofdverspreider II	K. Chr. Uittien	J.P.Heijelaan 58	0341-414431
01-Stadsweiden 1	Dhr. C. Bleumink	Bunschotermeen 67	0341-422716
02-Slinterbos	Mevr. H. Kappers	Klaproosmeen 75	
03-Witteh/Veldkamp	Mevr. C.G. de Vries	Rooseveltlaan 24	0341-426732
04-Binnenstad	Mevr. A. E. Beute-Oskam	Smeepoortenbrink 17	0341-416263
05-Stadsdennen	Mevr. S. Stratingh	Mandenmakersstraat 139	0341-881451
06-Stationslaan	Dhr. B. Companjen	Hoornmeen 9	0341-427815
07-Zeebuurt	L. Postma	Hendric Stevinstraat 8	0341-415178
08-Hierden	Dhr. L. Kaandorp	Reigershof 4	0341-451635
09-Ermelo	T. Goossens	De Acht Schepel 18	0341-554276
10-Frankrijk	B.A.M.M. van de Voordt	Kuulekamp 6	0341-419615
11-Drielanden 1	N.C.R. de Jong	Beethovendreef 13	0341-421342
12-Centuurbaan	P.J. van Wageningen	Mecklenburglaan 84	0341-413617
13-Stadsweiden 2	C.Th. van der Heijden	Bunschotenmeen 21	0341-420971
14-Vissersbuurt	A. Jansen	Luttekepoortstraat 16	06-13258501
15-Friese Gracht	Dhr. W. Stratingh	Stationslaan 35	0341-413533
16-Zeewolde	K. Chr. Uittien	J.P.Heijelaan 58	0341-414431
17-Drielanden 2	Dhr. H. van de Greijn	Bakenbergerhout 41	0341-410150
16-Diversen	K. Chr. Uittien	J.P.Heijelaan 58	0341-414431

Alle personen zonder vermelding van een e-mail adres zijn te bereiken via info@herderewich.nl

Wordt lid van HERDEREWICH

Wat kost het lidmaatschap?

De contributie bedraagt € 17,50,- per jaar. Leden ontvangen het verenigingsblad "Vittepraetje" gratis. Zij hebben tevens kosteloos toegang tot de lezingen en ontvangen andere historische uitgaven van de vereniging met korting.

U kunt lid worden door het insturen van onderstaande kaart aan:
HERDEREWICH, Postbus 210, 3840 AE Harderwijk

Naam:

Adres:

Postcode: Woonplaats:

Telefoon:

wil lid/donateur worden van de Oudheidkundige Vereniging HERDEREWICH
en betaalt daarvoor de contributie van € 17,50,- per jaar.

Datum: Handtekening:

Voor actuele informatie bezoekt u ook onze website: www.herderewich.nl

Redactieadres Vittepraetje: redactie@herderewich.nl

Oudheidkundige Vereniging Herderewich

Postbus 210
3840 AE Harderwijk
www.herderewich.nl